

Odkrywamy Świętokrzyskie

Były rycerskie i klasztorne

W Zdanowicach koło Nagłowic przechowywane były rekwizyty z Teatru Narodowego.

Janusz Kędracki

Wśredniowieczu była to wieś rycerska, należała m.in. do rodu Lisów. Z książki „Dzieje Nagłowic” dowiadujemy się, że w połowie XVI stulecia ówczesny właściciel Zdanowic Jerzy Samarytanin Wroniński nadał je wojewodzie sandomierskiemu Janowi Tęczyńskiemu, otrzymując m.in. w doży-

• **Stary wiąz, koło którego stał dwór**

FOT. PAWEŁ MAŁECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

wotnie posiadanie kamienicę w Krakowie. Tęczyński z kolei przekazał tę wieś oraz pobliskie Kanice i Złotniki cystersom z Jędrzejowa w zamian za położone niedaleko Sandomierza Błonie i Łukowiec.

Klasztorną wsią były Zdanowice aż do kasaty klasztoru w 1819 r. Cystersi mieli w niej swój folwark i dwór. Pod koniec XVIII w. dzierżawił od nich ten majątek Jan Linowski, stryj Wojciecha Bogusławskiego, aktora, śpiewaka operowego, reżysera, dramaturpisa i dyrektora Teatru Narodowego w Warszawie.

Pod koniec powstania kościuszkowskiego, jesienią 1794 r., gdy wojska rosyjskie rozpoczęły szturm na stolicę, autor „Krakowiaków i Górali” wysłał teatralną bibliotekę, dekoracje, kostiumy i inne akcesoria do Zdanowic, a potem sam przyjechał do tej wsi. Następnie udał się do Lwowa, gdzie zało-

żył polski teatr. Tam też zabrał ze Zdanowic – jak opisał w „Dziejach Teatru Narodowego” – „wszystko co potrzebnem było do zaprowadzenia w jakimkolwiek bądź mieście i wystawienia z przyzwoitą okazałością narodowych widowisk”.

Po kasacie klasztoru cystersów Zdanowice weszły w skład dóbr rządowych, były dzierżawione, a na początku ubiegłego wieku majątek rozparcelowano. Wtedy też prawdopodobnie przestał istnieć dwór. Od najstarszych mieszkańców dowiedzieliśmy się, że stał w pobliżu miejsca, gdzie dziś rośnie stary wiąz (przy posesji nr 26).

Jadąc tam drogą odchodzącą na północ od trasy krajowej 78, widzieliśmy też żelazny krzyż na schodkowej podstawie. Stoi w miejscu, na którym stał w średniowieczu kościół. Potem parafię przeniesiono do sąsiedniego Cierna. ●